

מנהיגי חינוך יקרים!

כולנו גדלים ומתחנכים כיהודים, בני אברהם יצחק ויעקב. שלשה אבות לאומה. ובמשך הדורות עוסקים חז"ל בה בדל בין דמותו של אברהם אבינו לדמותו של יצחק.

דמותו של יצחק יכולה להראות כחוליית קישור בין אברהם אביו וליעקב בנו. כבנו של אברהם המהפכן הענק שיצר את האמונה באל אחד וייסד את שושלת העם העברי, וכאביו של יעקב אבינו פורץ הדרך ואביהם של שנים עשר שבטים המייסדים את שבטי עם ישראל. יצחק, לטעם חלק מהפרשנים רק משמר את הדרך שקיבל מאביו ומעביר את המקל לדור הבא. אך התבוננות נוספת מלמדת שיצחק הוא דמות עצמאית שסלל דרך משלו, מסביר הרב אליעזר קשתיאלי: "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קודשו". ישנן שתי בחינות כשמטפסים על ההר, האחת, לראות את ההר הגבוה, להתאמץ לטפס עליו, ולהגיע ליעדים חדשים, לפרוץ דרכים, להשיג הישגים. אבל לאחר מכן יש משימה אחרת, והיא להתייזב במקום "יקום במקום קודשו". להפוך את ההר למקום, לשיטת חיים, לסדר שלם שממנו לא זזים, למקום טבעי. להפוך את ההישג הרוחני לשגרה.

אברהם אבינו היה פורץ דרך איחד את האנושות סביב אמונה באל אחד. יצחק אבינו עסק בחפירה מחדש של הבארות שאברהם אביו חפר, יצחק אבינו היה עסוק בהשתרשות בארץ, הוא הראשון שזרע בארץ, חורש בה, ורואה בה ברכה. יצחק הוא היכולת להפוך את השאיפות הגדולות ואת החלומות למשהו קבוע, איתן ויציב. יש שגרה. ישנה עמידה איתנה יום יומית ועקבית והיא מעלה גדולה בפני עצמה.

"אברהם קראו הר, יצחק קראו שדה" יצחק הפך את ההר לשדה, למקום בו עובדים עבודה יום יומית, חריש עיקש שעמל להוציא מהארץ תבואה. אברהם ויצחק יחד מלמדים אותנו מחד לעלות בהר ה' – להציב חלומות, להציב יעדים אבל גם לא פחות מזה את היכולת להתייזב לעמול בשגרה יום יומית כדי להביא לאורח חיים ולמעשה.

בתפילה אנו אומרים "אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב" ולא אומרים בקצרה "אלוקי אברהם יצחק ויעקב". אנו מדגישים באמירה זו שכל אחד מהאבות הוא דמות ייחודית, עבודת ה' שלו שונה והזכיות שהוא מביא אתו מיוחדות רק לו.

ועוד נקודה מדמותו של יצחק: אין ייאוש בעולם.... "ויחפרו עבדי יצחק בנחל" החפץ חיים זצ"ל הסביר: שכל ההתעסקות בבארות אשר חפר יצחק מלמדת אותנו, שלעולם לא ירפה האדם ידיו מלהמשיך את העסק אשר התחיל אל ייאוש ואל כישלון. היכולת לנסות ולנסות חשובה להתקדמות האדם. לא פעם בייאוש אנו מפסידים את תכלית החיים, נשארים שבויים ליצרנו ולא מתקדמים מאומה.

משל למה הדבר דומה:

ילד אחד הלך לקרקס, הסתובב בין האוהלים ומגורי החיות המאולפות. כאשר הגיע למקום משכנו של הפיל נדהם הזאטוט למראה מוזר מאד: הפיל הענק היה קשור בשרשרת ברזל פשוטה ליתד קטן ורעוע. שאפילו הוא – זאטוט קטן מסוגל להוציאו במשיכה קלה... "מוזר מאוד, הרי הפיל יכול לנתק את השרשרת, לחלוץ בקלות את היתד ולצאת לחופשי..." – חשב לעצמו. "היי, ילד מה אתה עושה כאן?!", שאל אותו לפתע אחד מעובדי הקרקס. "כלום... אני רק מסתכל..." ענה הילד.

"אני מיד מסתלק רק תגיד לי רק משהו אחד: איך הפיל עומד בשקט כשהוא יכול בקלות לנתק את השרשרת ולהשתחרר?!"

חיך העובד והסביר: "הפיל הזה נמצא אצלנו מאז שהוא קטן... אז הוא באמת ניסה. כמה וכמה פעמים... הוא לא הצליח למרות ניסיונותיו ופשוט התייאש... כך קבע לו בראשו שהיתד והשרשרת חזקים ממנו ולכן גם כעת, כשהוא כבר ענק, הוא אפילו אינו מנסה..."

יצחק אבינו חפר ולא מצא מים, הוא לא התייאש וחפר באר אחרת עד שמצא מים, רבו איתו עליה ושוב אינו מרפה... חפר באר אחרת, וכך המשיך במלאכת החפירה מבלי להרפות... עד שסוף סוף חפר ומצא באר שלא רבו עליה וקרא לה: רחובות.

סיים החפץ חיים: כן הדבר בכל העניינים החומרניים והרוחניים כאחד, בין אם זה במסחר ובין בלימוד התורה. גם אם לא הצלחת בתחילה בלימוד, אל לך לעזוב את התורה, כי סוף הכבוד לבוא, ואם נכשלת תחילה, לבסוף עוד תעמוד על אמיתתה...

יפים הדברים לעבודתנו החינוכית עם תלמידינו. לא להתייאש, להאמין בכוחות שבכל אחד ולעמול להוציא מן הכוח אל הפועל בבחינת הר ושדה, חודש טוב, שבת שלום ומבורך

שוש נגר